



Contact

Driemaandelijks magazine van de stichting ESDA

- 02 Redactioneel Omroepeteken
- 03 Overdenking Benadrukken
- 04 Verhaal Geboorte van de Messias: ultiem uitroepeteken!
- 07 Bijbels *gezien* Woorden als huisjes
- 08 Dialoog Toekomstperspectief voor de mensheid
- 10 Relaties De kracht van Emoji's
- 12 Verdieping Het Hebreeuwse uitroepeteken
- 15 Uitstappen Wat kan wel?
- 16 Voedsel voor de *geest* De kantjes ervan af lopen
- 18 Groen! Het valt best mee met het klimaat
- 19 Ten slotte! Op zijn kop!
- 20 ESDA *Contact*gegevens



Contact is een gratis uitgave van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten **ESDA-Instituut** Amersfoortseweg 18, 3712 BC Huis ter Heide
 Tel: 030 - 6931509 | Email: esda@adventist.nl | Web: www.esda-online.nl | INGbank NL76 INGB 0000 0383 25 | Rabobank NL59 RABO 0155 9483 18
ESDA België Ernest Allardstraat 11, 1000 Brussel | Tel: 02-5133680 | ING Bank BE47 3100 1698 4180 **Verantwoordelijke uitgever België** Jeroen Tuinstra,
 Gezellenstraat 12-1, 1030 Schaarbeek **Hoofredacteur** Lydia Lijkendijk **Redactiesecretaris** Joanne Balk-Geerlings
Redactie Tom de Bruin, Jacob Engelgeer, Rudy Dingjan, Jeroen Tuinstra en Nelske Verbaas **Vaste medewerkers** Reinder Bruinsma - emeritus predikant
 en schrijver, Marie Rahajaan - kunstsociologe en Glenn Ripassa - docent hbo **ISSN** 2542-548X **Vormgeving** Paul de Bruin - Limelight Design Studio
Fotos omslag Kerstbal - Katherineoo & penseelstreek - OneyWhyStudio/Shutterstock.com **Druk** Van de Ridder - Nijkerk **Oplage** 2400 ex.

Omroepteken

OMROEPTEKEN
Lydia Lijkendijk



just dance/Shutterstock.com

Op mijn middelbare school liep een leraar geschiedenis rond die het belang niet zo inzag van leestekens punten kommas en vraagtekens waren niet aan hem besteed ook deed hij niet aan hoofdletters want elke letter en elk woord waren gelijkwaardig in een tekst volgens hem de man was een volledig in het zwart gehulde anarchist met een lange baard elke gelijkenis met toenmalige sovjetkop stukken berustte op louter toeval zelf had ik geen les van hem maar de vakgroep geschiedenis waar hij toe behoorde maakte gezamenlijk proefwerken het kwam wel eens voor dat hij aan de beurt was om een repetitie in elkaar te draaien en dan was je nog niet jarig als leerling er was geen touw aan vast te knopen want leestekens hoofd letters en punten die zijn er niet voor niets vergelijk de linker en rechterkolom van dit redactioneel maar eens met elkaar hoofdletters en leestekens leiden de lezer de tekst door en als je iets wilt als schrijver is het dat mensen beginnen met lezen en daar niet mee ophouden tot ze aan het einde zijn gekomen want ergens onderweg komen ze jouw boodschap tegen en die wil je tenslotte overbrengen hoofdletters en leestekens daar kun je dus niet tegen zijn tenzij het gaat om het uitroepteken of omroepteken zoals ik het noemde als beginnend schrijvertje van een jaar of zes een uitroepteken roept het uit maakt lawaai is de schreeuwlelijk van de taal wanneer gebruiken we dat bij voorkeur niet tenzij je echt vindt dat je iemand iets toe moet schreeuwen alleen dan

Op mijn middelbare school liep een leraar geschiedenis rond, die het belang niet zo inzag van leestekens. Punten, komma's en vraagtekens waren niet aan hem besteed. Ook deed hij niet aan hoofdletters. Want elke letter en elk woord waren gelijkwaardig in een tekst, volgens hem. De man was een volledig in het zwart gehulde anarchist met een lange baard. Elke gelijkenis met toenmalige Sovjet-kopstukken berustte op louter toeval. Zelf had ik geen les van hem, maar de vakgroep geschiedenis, waar hij toe behoorde, maakte gezamenlijk proefwerken. Het kwam wel eens voor dat hij aan de beurt was om een repetitie in elkaar te draaien, en dan was je nog niet jarig als leerling. Er was geen touw aan vast te knopen. Want leestekens, hoofdletters en punten – die zijn er niet voor niets; vergelijk de linker- en rechterkolom van dit redactioneel maar eens met elkaar. Hoofdletters en leestekens leiden de lezer de tekst door. En als je iets wilt, als schrijver, is het dat mensen beginnen met lezen en daar niet mee ophouden tot ze aan het einde zijn gekomen. Want ergens onderweg komen ze jouw boodschap tegen en die wil je tenslotte overbrengen. Hoofdletters en leestekens, daar kun je dus niet tegen zijn. Tenzij het gaat om het uitroepteken. Of 'omroepteken', zoals ik het noemde als beginnend schrijvertje van een jaar of zes. Een uitroepteken roept het uit, maakt lawaai, is de schreeuwlelijk van de taal. Wanneer gebruiken we dat? Bij voorkeur niet. Tenzij je écht vindt dat je iemand iets toe moet schreeuwen. Alleen dan!

Benadrukken

BENADRUKKEN
Joanne Balk

Het was me eerlijk gezegd nog nooit eerder opgevallen, terwijl ik als kind toch een echte fan van de Donald Duck was. Maar als kind lees je waarschijnlijk ook stevast over leestekens heen en zijn het vooral de plaatjes die de interesse wekken. Maar zeg eens eerlijk: wist jij dat bijna elke zin in de tekstballonnetjes van de Donald Duck met een uitroepteken eindigt? Behalve bij de vragen natuurlijk. Dan staat er uiteraard een vraagteken.

Bij het zoeken naar wat gegevens over het uitroepteken, kwam ik deze wetenswaardigheid over de Nederlandse uitgave van het weekblad tegen. Om de proef op de som te kunnen nemen, heb ik het mini-Donald Duckje erbij gepakt dat ik onlangs bij wijze van reclamefolder in mijn brievenbus vond. Uit jeugdsentiment had ik dat folderboekje nog even bewaard. En inderdaad. Allemaal uitroeptekens in de tekstballonnen. Het schijnt zo te zijn dat alles wat gezegd wordt in zo'n ballonnetje belangrijk is en er kort en bondig in moet passen. Een uitroepteken benadrukt dat. Bovendien schijnt een uitroepteken in zo'n ballonnetje rustiger te lezen dan een punt.

Oorspronkelijke betekenis

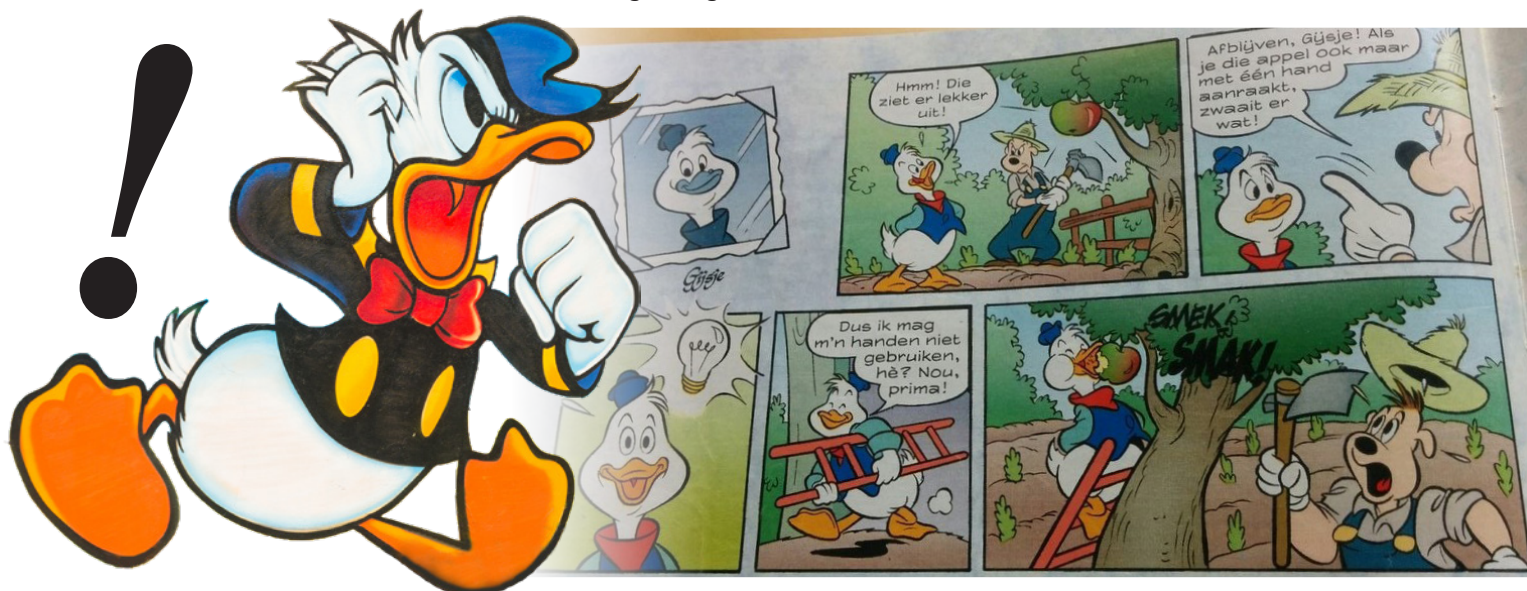
De Tekstwijzer (1995) van Karel Treebus, een gids voor het grafisch verwerken van tekst, zegt dat het uitroepteken waarschijnlijk van Latijnse afkomst is. Volgens één verklaring betekende het oorspronkelijk 'io', een uitroep van vreugde. Dit verwerd tot 'i' en nog later kwam er ook een punt onder de i, waarna het nog maar een kleine stap was naar '!'. Het gaat telkens om de benadrukking van iets. En meestal was dat 'iets' vreugde. Tegenwoordig zetten we het uitroepteken ook achter minder vreugdevolle zaken als we iets willen benadrukken.

Psalmen

In de Bijbel zijn niet overdadig veel uitroepetekens te traceren. Des te opvallender zijn de 2!! uitroepetekens bij een paar Psalmen, zoals bij de laatste, Psalm 150. Eentje aan het begin en eentje aan het eind. En daartussenin staat dan een Psalm die één en al lofprijzing is en de oproep daartoe doet. Het uitroepteken staat achter het woordje 'Halleluja', wat op zichzelf al 'prijs de Heer' betekent. Met Psalm 150 worden de Psalmen als het ware afgerond. De cirkel wordt gesloten. Al in Psalm 1 lezen we dat we gelukkig te prijzen zijn als we met God wandelen, als God een plaats in ons leven heeft. Als we zijn wet serieus nemen en ernaar willen leven. Dan zijn we als een boom, geplant aan stromend water, dragen we vrucht en komen we tot bloei. Alle tussenliggende Psalmen beschrijven wat die wandel met God inhoudt; hoe het menselijk leven is. Onze angsten en onze vreugden komen aan bod, naast wat God van ons vraagt. Weliswaar in de bewoording van voornamelijk David, maar we kunnen ons er goed mee vereenzelvigen. De eindconclusie is dat God alle lofprijzingen waard is. De Bijbel is veel rijker dan we vaak beseffen. Het benadrukt wie we zijn en wat we nodig hebben. En ook wat er van ons gevraagd wordt. Looft God!

Foto Donald Duck:
hans engbers/
Shutterstock.com

Foto stripboek:
© JewelpetPrincess,
DeviantART.



GEBOORTE
VAN DE
MESSIAS:
ULTIEM
UITROEPTEKEN!
Henk Koning

Geboorte van de Messias: **ultiem, uitroepteken!**

4

kerstverhaal



Gino Santa Maria/
Shutterstock.com

Leestekens, zoals punten, komma's, vraagtekens en uitroepetekens, zijn heel nuttig voor de opbouw en begrijpelijkheid van taal. Maar voor mij hangen zij ook samen met stemmingen en fases in je leven.

Kinderen en jongeren, bijvoorbeeld, hebben de nodige vragen, maar stellen tegelijkertijd de kaders van punten en uitroepetekens op prijs. Veel volwassenen hebben vaak meer vraagtekens dan uitroepetekens ten aanzien van het leven. Voor de meeste senioren geldt dat zij een komma zetten na hun arbeidzame leven of een punt achter andere zaken die voorheen belangrijk leken.

Uitzicht

Uitroepetekens horen bij memorabele of hoopvolle momenten. Wat mensen, jong *en* oud, vooral *nu* nodig hebben, is perspectief. Het zicht op een hoopvolle stip aan de horizon. Een jubileum. Een nationale viering. Het kunnen plannen van een vakantie of een grenzeloze reis. Wat we tijdens deze coronapandemie op persoonlijk vlak missen, wordt ook gevoeld op collectief niveau in de breedte van de samenleving. Gezelligheid met familie of vrienden thuis, maar ook het bijwonen van een concert of sportwedstrijd in groter verband. Het kon en het mocht allemaal niet! Zelfs een gezamenlijke viering van 75 jaar (!) bevrijding bleek onmogelijk. Geen uitroepetekens, maar een quarantaine – met veel vraagtekens.

Ook het oude volk Israël bevindt zich soms langdurig in 'quarantaine'. Zo kent Israël ruim 400 jaar een slavenbestaan in Egypte (Genesis 15:13, Exodus 12:40,41). In de tijd van de rechters wordt Israël regelmatig onder de voet gelopen en geplunderd door Midjanieten en Filistijnen. Denk aan de verhalen rond Gideon (Rechters 6–8). Eeuwen later wordt het volk grotendeels gedeporteerd naar Babylon, waar het 70 jaar in ballingschap is gehouden (Jeremia 25:11,12; 29:10). Tijdens deze ballingschap waarschuwt Jeremia voor de 'twitteraars'

van nepnieuws en complotdenken (Jeremia 27:9–16).

Eeuwenlang weten profeten te midden van zeer instabiele en uitzichtloze periodes hoop te bieden. Tijdens de ballingschap in Babylon inspireert Jeremia zijn volksgenoten met Gods woorden: 'Ik heb jullie geluk voor ogen, niet jullie ongeluk: ik zal je een hoopvolle toekomst geven' (Jeremia 29:11).

Hoop op de Messias

Voor al het perspectief dat uiteindelijk de beloofde Messias zou komen, houdt mensen op de been. Vanaf het moment dat God de raadselachtige belofte doet dat er 'vijand-

Jezus is het door God gegeven ultieme Uitroepteken!

schap' zal ontstaan tussen de aanstichter van het kwaad en de mens (Genesis 3:15) is er de hoop geweest in Israël dat er een einde komt aan het kwaad en een messiaans koninkrijk zal komen.

De beloften van de Messias worden steeds concreter. Hij zal voortkomen uit het geslacht van koning David (2 Samuël 7:12–16). Hij zal ook meer zijn dan een aardse koning. Hij krijgt namen zoals 'Wonderbare raadsman, Goddelijke held, Eeuwige vader, Vredevorst' (Jesaja 9:5b). Hij zal ook een dienende koning zijn (Jesaja 52,53). Zelfs de tijd wanneer hij komt (Daniël 9) en zijn geboorteplaats (Micha 5:1) worden door profeten aangekondigd.

Daarnaast is bijna elk offer dat wordt gebracht een heenwijzing naar de Messias als 'lijdende dienaar van de Heer' (Jesaja 52:13–53:12). Ook veel Joodse feesten krijgen hun vervulling in de komst van de Messias en zijn koninkrijk.

Jezus' tijd verwachtingsvol

Niet zo vreemd dus dat in de tijd rond de geboorte van Jezus van Nazaret de lucht zwanger is van messiasverwachtingen. In de tijd voor Jezus' geboorte zijn er diverse groepen in de samenleving – en ook daarbuiten – die sterk met deze hoop leven. De evangeliën spreken over rijke astrologen van buiten Israël, eenvoudige herders en een aantal alleenstaande senioren (Simeon en Anna), die een messiaanse koning verwachtten.



Jezus' moeder Maria wist van messiaanse beloften die aan haar voorouders waren gegeven (Lucas 1:54,55). Ook Zacharia, de vader van Johannes de Doper, kende de hoopvolle uitspraken van profeten over een barmhartige God (Lucas 1:68–79) die Israël vrede zou brengen. Lucas schrijft heel expliciet bij het optreden van Johannes de Doper: 'Het volk was vol verwachting ...'

Het uitroepteken wordt zichtbaar

Na de geboorte van Jezus, en vooral tijdens zijn leven en zelfs in zijn dood, wordt voor steeds meer mensen duidelijk dat Jezus het ultieme teken is van de geschiedenis. Lucas vat samen: 'Jezus groeide verder op en zijn wijsheid nam nog toe. Hij kwam steeds meer in de gunst bij God en de mensen' (2:52). Na zijn opstanding uit de dood bestaat 'de kerk' uit een klein aantal leerlingen. Dat onbeduidende begin is nu de wereldwijde kerkgemeenschap van 2,4 miljard christenen! Of je nu in China woont of Chili, Angola of Andorra, Iran of Irak, bijna overal wordt de tijd aangegeven met het jaar 2020. Dat is 2020 jaar na de geboorte van Jezus van Nazaret. De door God gezondene heeft de tijd opgesplitst in een *voor* en een *na* Christus. God zelf is in de tijd gestapt. Nadien is het nooit meer hetzelfde geweest. Een klein kind in een klein stadje blijkt het Licht van de wereld te zijn. Over perspectief gesproken. Hij is het door God gegeven ultieme Uitroepteken!

Te midden van een pandemie, grote politieke tegenstellingen en een grillig klimaat is Kerst 2020 hét bewijs van een God die zijn beloften waarmaakt!



Woorden als huisjes

WOORDEN
ALS HUISJES
Johan
Delameillieure

Het Hebreeuws, de taal van het Oude Testament, is heel anders dan onze moderne talen. De Franse rabbijn Marc-Alain Ouaknin omschrijft Hebreeuwse woorden als huisjes. Een huis kom je binnen via de hal, en van daaruit kun je de vele kamers ontdekken, tot de kelder en de zolder toe. Telkens ontdek je weer nieuwe dingen. Zo is het ook met Hebreeuwse bijbelwoorden. Een aantal woorden is vanuit het Hebreeuws in onze taal terechtgekomen. Daarbij gaat de diepte soms gedeeltelijk verloren ...



Gelovigen gebruiken het woord ‘amen’ om een gebed af te sluiten. In Vlaanderen is er ook de uitdrukking ‘amen en uit’, bijvoorbeeld om een discussie definitief te beëindigen.

Net iets diepgaander is de idee dat gelovigen een gebed of zegenbede ‘beamen’. Dan betekent ‘amen’: het zij zo! Op die manier schaarst men zich achter de inhoud van een gebed of een besluit. Zo antwoordt het Joodse volk met ‘Amen! Amen!’ op de voorlezing van de Thora ten tijde van Nehemia’s hervormingen (Nehemia 8:6).

Het woord ‘amen’ komt van het Hebreeuwse werkwoord *aman*, in de Bijbel vertaald als geloven, ondersteunen, bevestigen, trouw zijn. Het is afgeleid van het beeld van een voedster, die een baby stevig en zorgzaam in de armen houdt. Numeri 11:12 is hier een mooi voorbeeld van: ‘Moet ik het volk in mijn armen dragen, zoals een voedster een zuigeling draagt?’ Het woord suggereert dus een sfeer van zorg, vertrouwen, zekerheid. Ook de Hebreeuwse woorden voor waarheid en geloof zijn hiervan afgeleid: *emeth* en *emoenah*. Dit heeft in het Hebreeuwse denken niet zozeer te maken met ‘kennis voor waar aannemen’, maar met vertrouwen en betrouwbaarheid. In moeilijke tijden schreef de profeet Habakuk: ‘De rechtvaardige zal door het geloof (*emoenah*) leven’ (Habakuk 2:4). Ook in moeilijke omstandigheden trouw blijven en vertrouwen behouden.

‘Halleluja’ kun je vertalen als ‘prijs de Heer’. Dit komt vaak voor in gospelsongs.

Halleluja is samengesteld uit het Hebreeuwse werkwoord *hallal* (loven, prijzen) en het achtervoegsel *jah*, de afgekorte vorm van de Godnaam JHWH.

De lofbetuiging ‘Halleluja’ komt vooral voor in de Psalmen. Zo begint Psalm 106 met ‘Halleluja! Loof de Heer, want hij is goed, eeuwig duurt zijn trouw.’ Steeds gaat het om een uitroep van vreugde of ontzag voor God. De Psalmen 113 tot 118 vormen ‘het Hallel’, lofpsalmen die gezongen worden op de grote Joodse feesten. We kunnen ervan uitgaan dat Jezus deze psalmen heeft gezongen aan het eind van het laatste avondmaal (Mattheüs 26:30).

In het Hebreeuws wordt ‘halleluja’ uitgesproken met een oe-klank. De nadruk komt wel te liggen op de laatste lettergreep *jah*: het gaat wel degelijk om JHWH, God de Heer!

Toekomstperspectief voor de mensheid

TOEKOMST-
PERSPECTIEF VOOR
DE MENSHEID
Jacob Engelgeer

8
!
dialog

Na koning Salomo (10e eeuw voor Christus) is het rijk Israël uiteengevallen in twee delen. Er komt een Noordrijk dat de naam Israël behoudt (tienstammenrijk) en een Zuidrijk dat verder gaat onder de naam Juda (tweestammenrijk). Het Noordrijk wordt in 722 voor Christus van de kaart geveegd door de Assyriërs, terwijl het Zuidrijk op dat moment blijft bestaan. In die tijd leefde de profeet Jesaja in de stad Jeruzalem, de hoofdstad van het Zuidrijk Juda. Hij heeft de ontwikkeling van het afvallige Noordrijk Israël en de val van dat rijk meegemaakt. Ook heeft hij ervaren dat de mensen in het Zuidrijk al niet veel beter waren dan hun noorderburen. Niet alleen het tienstammenrijk Israël verloor haar ware identiteit, ook Juda kwam in een identiteitscrisis terecht.

Het lied van de wijngaard

Op indringende wijze bezingt de profeet Jesaja wat er gaande is onder het volk van God in het *Lied van de wijngaard* (Jesaja 5:1–7). De openingswoorden: ‘Ik wil namens mijn geliefde zingen, het lied van mijn beminde tot zijn wijngaard’, doen vermoeden dat het om een liefdeslied gaat. Niets is minder waar! Wie verder leest krijgt al snel in de gaten wat de ware bedoeling is van dit lied. Met woorden als ‘geliefde’ en ‘beminde’ weet de profeet ongetwijfeld ieders aandacht te trekken. En terecht, want deze geliefde (God) toonde grote betrokkenheid bij zijn wijngaard, het land Israël. Met veel inzet verzorgde hij die wijngaard zodat de wijnplanten, het volk van God, in een gespreid bedje kwamen. Vanzelfsprekend verwachtte die beminde dat de wijngaard goede druiven zou voortbrengen, hij had immers alle voorzorgsmaatregelen getroffen.

→ *Jesaja wordt ook wel de ‘profeet van het evangelie’ genoemd*

Het tegendeel bleek echter waar: de oogst was wrang en zuur. Een aanklacht blijft dan ook niet uit. Via heldere beeldspraak maakt de profeet duidelijk dat Gods verwachting – goed bestuur en rechtsbetrachting – niet is beantwoord. In plaats daarvan was er sprake van bloedbestuur en rechtsverkrachting.

De gevolgen van een keuze

Wij mensen hebben een vrije wil en we kunnen kiezen tussen goed en kwaad. De Israëlieten hebben de gevolgen van hun

keuze ondervonden. Als gevolg van verkeerd bestuur en wetteloosheid werd het volk Israël in ballingschap gevoerd. Op deze manier werd pijnlijk ondervonden tot welke gevolgen verkeerde keuzes kunnen leiden.



Bij God is echter altijd de mogelijkheid om tot inkeer te komen, zodat het duistere bestaan veranderd wordt in licht. Dat voorspelt de profeet Jesaja in hoofdstuk 9: 'Het volk dat nu in het donker leeft, zal een stralend licht zien. Een helder licht zal schijnen in het land waar het nu nog donker is. ... Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven; de Heerschappij rust op zijn schouders. Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman, Goddelijke held, Eeuwige vader, Vredevorst. Groot is zijn Heerschappij, aan de vrede zal geen einde komen' (Jesaja 9:1-5).

De lijdende dienaar van de Heer

Deze vrede wordt in verband gebracht met de 'dienaar van de Heer'. In het bijbelboek Jesaja speelt deze dienaar een belangrijke rol. Hij wordt weliswaar niet bij name genoemd, maar het is wel duidelijk wat hij doet. Hij geeft door zijn leven de mensen het voorbeeld wat het betekent om trouw te zijn aan God, een houding die zelfs tot

zijn dood leidt. Hij wordt dan ook wel omschreven als de 'lijdende dienaar van de Heer'.

Ook in Jesaja 52:13-53:12 lezen we over deze dienaar. Dit bijbelgedeelte wordt het *gedicht over de lijdende dienaar* genoemd. Het ademt het grote verlangen van God uit om de mens te redden, koste wat het kost, zelfs als de dienaar daarvoor zijn leven moet geven. Door het grote offer van dit plaatsvervangend lijden kan God zijn volk redden. Vanwege de bijzondere gelijkenis met het leven van Jezus wordt de profeet Jesaja ook wel de 'profeet van het evangelie' genoemd. Evangelie betekent immers 'goed nieuws' en slaat op het goede nieuws dat Jezus ons leven heeft gered door het zijne te geven. Hij kwam tenslotte niet naar de aarde 'om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven als losgeld voor velen' (Marcus 10:45). Hij heeft gedaan wat niemand anders kon doen. Hij deed het ondenkbare en bood de mensheid daarmee toekomstperspectief.



Scan mij



God wil
de mens **redden**,
koste wat het kost



solarseven/
Shutterstock.com

Dialoog

Het 1^e kwartaal van het boekje
Dialoog is gewijd aan het
bijbelboek *Jesaja*.

Dialoog is een halfjaarlijkse
uitgave van de Adventkerk.

Bestel *Dialoog* via

www.servicecentrum-adventist.nl.

Prijs incl. verzendkosten € 18,75.

DIALOOG | IN GESPREK MET HET WOORD

2021



De kracht Van emoji's

Emoji's zijn overal aanwezig. Niet alleen op social media, maar ook in sms'jes en e-mails. Het is een vorm van non-verbale communicatie die je meestuurt zonder dat je elkaar ziet. Via een geschreven tekst kan je boodschap wel eens verloren gaan of verkeerd worden begrepen. Door middel van emoji's proberen we het geschrevene helder over te brengen.

Emoji's zijn de pictogrammen waar je uit kunt kiezen als je aan het WhatsAppen of mailen bent.

De Japanner Shigetaka Kurita is het brein achter de eerste emoji. Hij creëerde in 1999 een complete set van 176 pictogrammen, die niet groter waren dan 12 bij 12 pixels. Eén zo'n tekenetje gaf de gebruikers de mogelijkheid meer informatie over te dragen met minder woorden. Sindsdien zijn de emoji's niet meer weg te denken uit onze digitale communicatie.

De meerwaarde van emoji's

De kracht van emoji's is dat ze gebruikt kunnen worden om de juiste emotie in een boodschap over te brengen. In een geschreven tekst is de 'toon' erg belangrijk. Het gevaar van een e-mailbericht of WhatsApp-bericht is dat de ontvanger jouw boodschap verkeerd opvat.

Via social media zie je het gezicht niet van degene die jou een bericht stuurt, en is het dus ook lastiger om de emotie te 'zien' waarmee het bericht is geschreven. Hier kan de emoji bij helpen. Door de juiste emoji bij het bericht te zetten, begrijpt de lezer beter hoe de boodschap bedoeld is. Eigenlijk laat een emoji zien welke emotie op jouw gezicht te zien zou zijn geweest als je de boodschap persoonlijk had overgebracht.

Weetjes

De meest gebruikte emoji is de Tears of Joy 😄.

Zie de Top 10 most used emojis op facebook (blog.emojipedia.org)
17 juli is World Emoji Day.



Universeel

Volgens Stolk (2018) kunnen we emoji zien als de eerste taalvorm die voor de hele wereld toegankelijk is. Emoji's zijn immers op alle apparaten beschikbaar en iedereen kan ze op dezelfde manier gebruiken. Het is belangrijk om de betekenis van de emoji die je wilt gebruiken te kennen. Maar vergeet niet dat bepaalde emoji's voor sommige mensen een andere betekenis kunnen hebben, waardoor ze toch jouw boodschap anders kunnen interpreteren.

*Een **emoji** draagt meer informatie over met minder woorden*



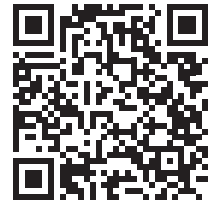
Aantrekkingskracht

De tekenjes zijn een aanvulling op jouw boodschap, geven extra informatie of versterken dat wat je geschreven hebt. Let erop dat je niet te veel emoji's gebruikt, en realiseer je dat er berichten zijn waar een emoji niet bij past. Tevens is een emoji een welkome afwisseling van alleen maar tekst. Het is een creatievere manier van taal gebruiken, en dat is ook een belangrijk deel van de aantrekkingskracht van emoji's.

Boodschap verzachten

Emoji's kun je ook gebruiken om minder bot te klinken. Wanneer je online een bericht stuurt met een negatieve opmerking, staat dit er zwart op wit. Om de boodschap te verzachten, kun je een emoji toevoegen. Zo kan een vriendelijke smiley ervoor zorgen dat de opmerking minder hard overkomt.

Scan mij



Coronavirus Emoji's.

Bronnen:

www.quest.nl

Lilian Stolk, 2018, Het
zonder woorden boek,
Maven Publishing

Het Hebreeuwse uitroepteken

Het zal je hopelijk niet verbazen dat er geen enkel uitroepteken in de Bijbel staat. Tenminste, niet in het de originele Griekse en Hebreeuwse teksten. Niet gek, aangezien het uitroepteken een middeleeuwse uitvinding is. Toch, als je de Bijbel in het Nederlands openslaat, kom je regelmatig uitroeptekens tegen! Waar komen die vandaan?

Elke gesproken taal heeft klinkers en medeklinkers. De samenwerking van deze twee maken de klanken die woorden vormen. Hoewel elke taal dat gewoon heeft, verschilt de manier waarop talen opgeschreven worden nogal. Er zijn talen waarin elke letter een compleet woord is, en je moet maar net weten wat elk teken betekent. Japans en Chinees zijn hier voorbeelden van. Als je die talen niet kent, kun je ze niet lezen. Er zijn talen, zoals de onze, die letters hebben voor klinkers en medeklinkers—heel makkelijk te lezen, ook al ken je de taal helemaal niet. En dan heb je talen waarin alleen de medeklinkers opgeschreven worden ... zoals het Hebreeuws.

Hebreeuws schrijven

Het oude Hebreeuws bestaat alleen uit de medeklinkers, de klanken moet je er zelf maar bij bedenken. Als we het vierde gebod zouden kunnen lezen op de stenen tafelen, dan zou er iets staan als: 'TsKR TJM HSJBT LKDSjW'. Een ervaren Hebreeuwse lezer zou daar dan 'Tsakoor etjoom hasjabat lekadesjoo' van maken.

Gelukkig is de Hebreeuwse Bijbel niet alleen geschreven bewaard gebleven, maar ook gesproken. Men wist hoe alles uitgesproken moest worden, waar de pauzes voor komma's en punten hoorden. Vele jaren later zijn die toegevoegd. Onder of boven de klinkers, werden punten en strepen toegevoegd voor de klinkers; en nog meer kleine tekens om de zinnen aan te geven. Als je figuur 1 (een tekst uit de tijd van Jezus) met figuur 2 vergelijkt (een tekst uit de middeleeuwen) zie je makkelijk al die handige leeshulpen!

Leestekens

Opvallend aan het Hebreeuws is dus, behalve dat er geen klinkers opgeschreven worden, dat er ook eigenlijk geen leestekens zijn. Geen punten, komma's, vraagtekens, en zeker geen uitroeptekens!

Het Hebreeuws gebruikt leestekens anders dan wij doen. Hebreeuws gebruikt vaak een aparte klank of apart woord, waar wij een leesteken voor zouden gebruiken. Zo beginnen vragen in het Hebreeuws vaak met de klank 'ha'. Een woord dat verder weinig betekenis heeft, behalve dat het de zin vragend maakt. Het is dus eigenlijk gewoon een vraagteken. Je hebt ook een klank, 'na', die je aan een vraag toevoegt om deze urgent of smekend te maken. Dan krijg je een vraag- en uitroepteken in één: ?! of misschien wel ?

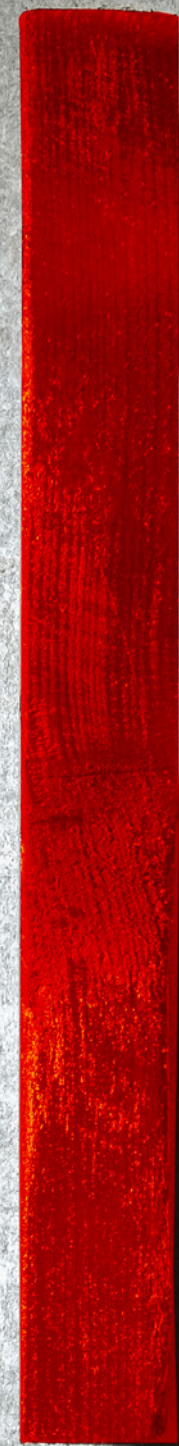
Het uitroepteken

Een recente ontdekking in het Bijbels Hebreeuws is heel interessant. Er is een woord dat 'mirativiteit' aangeeft, of in gewoon Nederlands: het geeft aan dat degene die spreekt verrast is. Als je 'hen' of 'hinneh' tegen komt, dan ben je gewaarschuwd: nu ga je iets onverwachts horen!

Figuur 1



Figuur 2





Een geweldig voorbeeld daarvan is Genesis 3:22. Daar hebben Adam en Eva net de verkeerde vrucht gegeten, en ze zijn uit het paradijs verbannen. Er staat letterlijk: 'En de Heer zei: *'hen* mens is één van ons, wat kennis van goed en kwaad betreft.' Het vertalen van dat verrassingswoord is altijd lastig geweest, de meeste oude vertalingen gebruiken 'zie', maar dat is misschien niet het beste woord. Het Nederlands heeft ook woorden die verrassing aangeven: warempel, verrek, en nog een heel aantal waarvoor geen plek is in een christelijk tijdschrift!

Modernere vertalingen laten die verrassingsuitroep vaak weg, en dat is eigenlijk een beetje jammer. Lees maar mee met deze bijbelse zinnen, waaraan ik het verrassingswoord weer heb toegevoegd. Kies zelf welk Nederlandse woord jij daar zou willen toevoegen.

Tamar is zwanger. 'Toen de tijd van de bevalling was gekomen, _____ bracht ze een tweeling ter wereld!' (hinneh)
(Genesis 28:37)

'En kijkt u eens naar deze wijnzakken: ze waren nieuw toen we ze vulden, ze zijn gebarsten!' (hinneh)
(Jozua 9:13)



Protasov AN/
Shutterstock.com

Of wanneer Noach in de ark zit, en vogels loslaat om te kijken of er ergens land is. De eerste komt niet terug, de tweede vindt niets, maar de derde ...

'Tegen de avond kwam ze bij hem terug _____ met een jong olijfblad in haar snavel!' (hinneh)

→ **Modernere vertalingen laten die verrassingsuitroep vaak weg, en dat is eigenlijk een beetje jammer**

Zelf uitroepetekens vinden

Het leren van Hebreeuws is niet makkelijk, maar gelukkig kun je zelf ook uitroepetekens in het Hebreeuws vinden. Als je een moderne Bijbelvertaling leest, samen met bijvoorbeeld de Statenvertaling, dan kun je kijken of je het woord 'zie' kunt vinden in de Statenvertaling. Dikke kans dat daar *hen* of *hinneh* staat, en kun je zelf gerust 'warempel' of een ander woord erbij bedenken. En vergeet het uitroepteken niet!

Wat kan wel?

Op het moment van schrijven van dit stukje, gaat het bepaald niet goed met de corona-besmettingen in Nederland. Uitstapjes buiten je regio wordt daarom afgeraden, maar gelukkig zijn er nog dingen die wél kunnen.

Even naar buiten

Begin dit jaar keken we naar Google Arts & Culture. Maar wie wil er nu de hele dag naar het computerscherm staren? Gelukkig hoeft dat niet, want je kunt altijd lekker gaan wandelen. Dat doe je bij voorkeur niet als iederéén al aan het wandelen is; zoek eens een minder bekend natuurgebied op en maak toch maar rechtsomkeert als de parkeerplaats vol staat. Brabant heeft een druktemeter (zie kader). Je kunt natuurlijk ook een wandelingetje door je eigen buurt maken, in je eigen woonplaats of een nabijgelegen stad of dorp. Veel dorpen en steden stellen stadswandelingen beschikbaar. Je vindt de routebeschrijvingen via de website van de lokale VVV.

Museumbezoek

Kijk welke musea er open zijn bij jou om de hoek (zie kader). Reserveer een tijd en draag een mondkapje als je gaat. Zo rustig zie je het niet vaak en ze zijn blij dat je er bent. Sommige musea hebben een deel van hun collectie online staan. Mochten de maatregelen erg worden aangescherpt, is dat je enige optie. Leuk aan online collecties is uiteraard dat je niet gebonden bent aan je eigen regio.

Begin een boekenclub

De bibliotheek is vooralsnog open, en anders is je lokale boekwinkel je dankbaar wanneer je een boek aanschaft. Als je toch bezig bent, kun je net zo goed meteen een digitale boekenclub opzetten met vrienden. Spreek af op een online platform, één persoon bedenkt de vragen en leidt de discussie. Mijn boekenclub spreekt sinds maart online af en het werkt erg goed. Ik weet dat er ook boekenclubs zijn die in kleine groepjes uiteen zijn gegaan; zodat het toch past in de huiskamer.

Nieuwe hobby

Handwerk winkels schijnen goede zaken te hebben gedaan tijdens de intelligente lockdown van het voorjaar. Ik zeg: leer sokken breien. Het wordt koud en wie wil er geen warme voeten? Andere hobby's die kunnen: puzzelen, schilderen of tekenen (op nummer) ... Leer een nieuwe taal, vind een andere online cursus, creatief of niet.

Vertraag

Raak je al overwerkt als je alleen maar denkt aan al dat wandelen, museumbezoek, schilderen of taal leren? Vertraag je tempo. Winter is daar een uitstekende tijd voor.

WAT KAN WEL?
Nelske Verbaas



Museumbezoek



Druktemeter Brabant



Said Marroun/
Shutterstock.com

Wél doen!

Bezoek een museum:

www.museumgidsnederland.nl

Druktemeter:

[www.visitbrabant.com/nl/routes/
routes-in-brabant-nieuwsoverzicht/
veilig-recreeren-in-brabant](http://www.visitbrabant.com/nl/routes/routes-in-brabant-nieuwsoverzicht/veilig-recreeren-in-brabant)

Zie ook QR codes.

De kantjes ervan af lopen

DE KANTJES
ERVAN AF LOPEN
Jeroen Tuinstra

16

voedsel voor de geest

Bijbelgedeelte

“Jezus zei: ‘Jullie moeten goed weten met welk doel ik gekomen ben. Ik ben niet gekomen om de wet van Mozes of de andere heilige boeken weg te doen. Ik ben juist gekomen om hun echte betekenis te laten zien. Luister goed naar mijn woorden: Zo lang als de hemel en de aarde bestaan, zal er geen punt of komma uit de wet verdwijnen. De wet zal altijd blijven bestaan, totdat alles gebeurd is wat er gebeuren moet. Stel dat iemand het kleinste regeltje van de wet afschaft, en dat hij anderen leert om dat ook te doen. Dan zal hij op de laatste plaats komen in Gods nieuwe wereld. Maar stel dat iemand zich aan de hele wet houdt, en dat hij anderen leert om dat ook te doen. Dan zal hij op de eerste plaats komen in Gods nieuwe wereld. Luister naar mijn woorden: Doe wat God van je vraagt, en doe dat beter dan de wetsleraren en de farizeeën. Want anders kom je helemaal niet in Gods nieuwe wereld.’
Matteüs 5:17-20 (BGT)

Jezus geeft één van zijn beroemdste preken ooit: de Bergrede. De uitspraken waar Jezus zo beroemd door is geworden, staan bijna allemaal in deze preek. De meeste christenen kennen deze uitspraken uit het hoofd, nog uit een oude vertaling: 'Zalig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven', 'Gij zij het zout der aarde' en 'Wie u een slag geeft op de rechterwang, keer hem ook de ander toe' – om er maar een paar te noemen. Te midden van die beroemde uitspraken moet Jezus blijkbaar iets weerleggen waarvan hij beschuldigd wordt. Mensen die de Thora, de wet, dag en nacht bestudeerden, beschuldigden Jezus ervan dat hij die Thora wilde afschaffen. In de Joodse maatschappij van die tijd was dat het ergste verwijt dat ze je konden maken. De Thora, de eerste 5 boeken van de Bijbel, was de basis voor de hele Joodse godsdienst.

De kantjes ervan aflopen, dat is net zoets als het verwijderen van komma's en punten uit de Thora

Jezus maakt duidelijk dat er nog geen punt of komma zal verdwijnen van de Thora. Hoewel hij er wel een limiet aan stelt. De Thora blijft bestaan totdat alles is gebeurd wat er gebeuren moet. Alles is blijkbaar nog niet gebeurd wat er gebeuren moet. En tot die tijd mag zelfs het kleinste leesteken niet verdwijnen. Deze introductie was noodza-

Kort gebed

**Almachtige en Liefdevolle Heer,
U weet dat we elke dag weer met
veel vraagtekens te maken hebben.
We danken u voor het uitroepken
bij uw constante zorg voor ons!
Amen**

kelijk, want vervolgens legt Jezus een paar zaken uit de Thora uit. Hij probeert uit te leggen dat je de kantjes er niet van af mag lopen. In de Thora staat dat je niet mag moorden, maar iemand haten is *de kantjes ervan aflopen*. In de Thora staat dat je niet mag vreemdgaan, maar een ander begeren is *de kantjes ervan aflopen*. De kantjes ervan aflopen, dat is net zoets als het verwijderen van komma's en punten uit de Thora.

- 1 Ben je wel eens beschuldigd van iets wat heel moeilijk te weerleggen was? Hoe voelde dat en wat had je het liefst gedaan om te bewijzen dat het niet waar was?
- 2 Is er een verschil tussen de letter van de wet en de geest van de wet? Wat is het verschil? Welke van de twee volgt de wet beter?
- 3 Lopen je kinderen of andere familieleden wel eens de kantjes ervan af op school, op het werk of in het verkeer? Hoe voelt dat en doe je het zelf ook wel eens?

Website

Voor het aanbod van onze gratis cursussen verwijzen we je naar onze website www.esda-online.nl

Voorbede

Iedere maandagmiddag om 13.30 uur doen we voorbede voor wie ons daarom vragen. Jouw gebedsverzoeken zien wij graag tegemoet op esda@adventist.nl

Beekeepx/
Shutterstock.com



Het valt best mee met het klimaat

HET VALT BEST MEE
MET HET KLIMAAT-
Marie Rahajaan

Eind september was de hashtag #ikdoenietmeermee trending in Nederland. Via Instagram protesteerde een aantal bekende Nederlanders tegen het coronabeleid van de regering. Artiesten zoals influencer Famke Louise, zangers Tim Douwsma en Thomas Berge, rapper Gers Pardoel en dj Mental Theo postten een video waarin ze aangaven dat we 'alleen samen (...) de overheid weer onder controle krijgen'.

Tim Douwsma was als vertegenwoordiger van deze beweging te gast bij talkshow Op 1. Tijdens de uitzending verklaarde Douwsma dat hij, met behulp van deze hashtag, ruimte wilde creëren voor het stellen van kritische vragen. Daarnaast was het een manier om meer aandacht te genereren voor de brandbrief die artsen naar collega's en beleidsmakers hadden gestuurd. Ruim 2.500 artsen en medische professionals ondertekenden deze brief, waarin zij hun twijfel uitten over de effecten van het coronabeleid. Zij waren van mening dat de maatregelen van de regering meer schade aanrichten dan goed doen.

Vernuftige algoritmes

Tijdens de verhitte discussie beargumenteerde Douwsma dat 28 miljoen operaties waren uitgesteld door de coronamaatregelen. Daarop vroeg arts-microbioloog van het UMC Utrecht Anne Wensing waar hij zijn informatie vandaan haalde. Ze gaf aan dat informatie op social media-kanalen afgestemd zijn op de reeds bestaande opinies van de gebruiker. Vaak word je onbewust beïnvloed door de gesuggereerde posts van Facebook, Instagram, Twitter etc. Vernuftige algoritmes analyseren jouw interesses en stemmen jouw tijdlijn daarop af. Kijk je, zoals ik, graag naar kattenfilmpjes, dan worden er steeds vaker nieuwe video's van katten voorgesteld. Zo klik je gedachteloos van het ene filmpje naar het andere. De suggestie van Anne Wensing is helemaal zo gek nog niet. In de Netflix-documentaire Social Dilemma spreken (oud-)medewerkers

Desinformatie

van Google, Pinterest en Instagram over de gevaarlijke gevolgen van sociale netwerken op de maatschappij wereldwijd. In deze film laten technische experts zien hoe zoekresultaten afhankelijk zijn van jouw locatie. Als voorbeeld wordt de zoekterm 'klimaatverandering is' gegeven. Sommige gebruikers zullen 'de grootste bedreiging' of 'onvermijdelijk' als suggestie krijgen, terwijl andere gebruikers 'een hoax' en 'onwaar' te zien krijgen. Door de jaren heen, krijg je vanzelf het gevoel dat iedereen het met jou eens is, omdat jouw nieuwsfeed dat aan je laat zien.

Tegendraads

Niet alleen coronamaatregelen kunnen hierdoor in twijfel worden getrokken. Toenemend wantrouwen over initiatieven die de overheid start om klimaatveranderingen te beperken is hier ook een gevolg van. In februari stond in Grazia een artikel met als titel: *Het valt best mee met het klimaat*. Hierin bagatelliseert de schrijfster de gevolgen van klimaatverandering op basis van niet-steekhoudende argumenten. Hierbij neem ik het de redacteurs kwalijk dat haar mening als tegendraads wordt gepresenteerd. Daarnaast is er hier sprake van *false equality of opinions*; iemands mening staat niet gelijk aan de bevindingen van experts. Ook hiermee kan wantrouwen worden gewekt. De Nederlandse artiesten die #ikdoenietmeermee postten, gaven, na een storm van kritiek, aan dat het niet de bedoeling was om mensen aan te sporen de coronaregels in de wind te slaan. Ik hoop dat deze essentiële nuancering ook hun honderdduizenden volgers heeft bereikt.



Foto: Bundit Yuwannisiri/
Shutterstock.com

Scan mij



Social dilemma trailer



Film (Netflix)

¡doe uhz doe!

¡OP ZIJN KOP!
Rudy Dingjan

Een week na ons huwelijk in 1974 reden Ria en ik enthousiast naar Engeland voor mijn studie. Onze Peugeot 404 Familiale was hoog beladen met onze huisraad, tot een dubbel bed en matrassen aan toe. We hadden alleen nog geen huis.

Van de boer van de collegeboerderij mochten we onze spullen in een tentje op de hooizolder parkeren, tot we een woning zouden vinden. We overnachtten ondertussen aan een rustige landweg in de auto, die we van tevoren hadden voorzien van een soort bed en gordijntjes. Toen kwam de avond dat we in onze slaap werden gestoord door de politie. Wat wij deden, was niet toegestaan.

Studiegenoten hoorden hiervan en boden aan dat we tijdelijk bij hen thuis in een niet gebruikte kamer konden slapen. Het lukte maar niet om een eigen woning te vinden, tot een Noorse studiegenoot ons opzocht. Hij vroeg of we samen met hem en zijn vrouw een huis wilden delen, precies in de periode van ons studiejaar. Zo is het allemaal goed gekomen.

Door omstandigheden kwamen we in de afgelopen weken op een andere manier opnieuw zonder woning te zitten. Van alles ging er mis bij het klaarmaken van ons appartement in De Meern. Vrijwel alles wat er gebeuren moest, heeft twee keer moeten plaatsvinden, of werd dankzij Covid-19 later geleverd. Het gevolg was dat we op de verhuisdatum absoluut nog geen huisraad in

de nieuwe woning kwijt konden, terwijl we wel uit ons oude huis moesten. Plotseling moesten we alles opslaan en twee weken lang elders onderdak zoeken en leven uit een koffer. Wat een toestand!

Wij ondergingen dit allemaal zo anders dan in 1974. Waar we tegenslagen in onze jeugdigheid ervoeren als eenvoudig overkomelijke obstakels, leek het wel of we als pensio'nado's alleen maar zwarte gaten konden zien. We hadden het gevoel dat de ene na de andere rampspoed over ons heen kwam. Dat we niet verder konden, dat we ontheemd waren, dat ons leven op zijn kop stond.

Waar was ons vertrouwen op God? Want het was opmerkelijk dat voor alles waarover we ons vooraf grote zorgen hadden gemaakt, achteraf oplossingen zijn gekomen. In de meeste gevallen zelfs verbeteringen. Niet voor niets stelde Jezus dat kinderen beter kunnen vertrouwen dan volwassenen. Mensen met levenservaring hebben veel te goed geleerd gevaren en risico's te zien. We focussen ons daar dan zo sterk op, dat Gods zorg uit beeld raakt.

Er is goed nieuws: Ondanks alles mag ik vertrouwen als een kind (Marcus 10:15).



Lydia Vero/
Shutterstock.com



2020 was voor velen een uitdagend jaar, waarin alles anders was dan anders. Het was aanpassen, nog eens aanpassen en steeds opnieuw beginnen. Nu komt 2021 al in zicht. Mag dat een jaar van hoop, verandering en gezondheid zijn, waarin we het goede behouden van 2020 en de rest achterlaten in het voorbije jaar. Volgend jaar zijn we er weer met nieuwe thema's.

Staf en medewerkers van **Contact** wensen je fijne feestdagen en een gezegend nieuwjaar!

Vooruitblik

In het 'nieuwe normaal' houden we 1,5 meter afstand, hoesten we in onze ellenboog, blijven we thuis bij verkoudheids- of griepverschijnselen en wassen we onze handen tot we scheel zien.

Over het oude normaal, het nieuwe normaal en alles ertussenin gaat de volgende **Contact**. Een heel normaal magazine in onzekere tijden.

Contact

is een gratis uitgave van het ESDA-Instituut, onderdeel van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten.

*Wilt u CONTACT niet meer ontvangen?
Stuur dan een e-mail aan esda@adventist.nl*

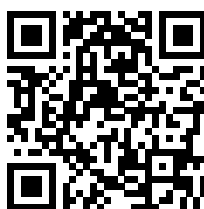
ESDA Nederland

Adres Amersfoortseweg 18,
3712 BC Huis ter Heide
Telefoon 030 - 6931509
INGbank NL76 INGB 0000 0383 25
Rabobank NL59 RABO 0155 9483 18
E-mail esda@adventist.nl
Web www.esda-online.nl

ESDA België

Adres Ernest Allardstraat 11, 1000 Brussel
Telefoon 02-5113680
ING Bank BE47 3100 1698 4180

GRATIS
Download
Contact
Magazine



ESDA Instituut
ONLINE
Bijbellessen
Online

